

KÖZÉPKORI EREDETŰ VÁRA ÉS AZ ORSZÁG EGYIK LEGSZEBB KASTÉLYSZÁLLÓJA IS VONZZA A TURISTÁKAT

Történelmi utazás Simontornyán

Egy nehéz sorsú településen is lehet egyedül alkotni. Simontornyán egy düledékből lett újra impozáns kastély, benne szállodával, a keleti és a nyugati kultúrát sajátosan közelítő tárgyakkal, bútorokkal, Liliomházzal, borospincével. A település nemcsak emiatt érdemel említést, hanem a Fried család teremtette értékek, az egykori bőrgyár és az egykor a Sió ingoványai közé épült vára miatt is, amelynek első várura a Döröcske nemzetségbéli Salamon fia Simon volt.

Tolna megyében járunk, és errefelé kigyózik a Sió. Simontornya egyike azon településeknek, amelyek a múltja jelentős, de a jelene nem mondható felhőtlennek. A gondok akkor kezdődtek, amikor megszűnt a bőrgyár, amely világhírű volt. A hósi időkben az Adidas vb-labdái közül többet is itt gyártottak. Ma Simontornya a régi értékeire építkezve keresi önmagát.

Különleges kastély

Megtörtént a vár rekonstrukciója, a település parkjai, zöldfelületei egyre vonzóbbak. A kastélyszállóba ellátogatni bizonyos értelemben már-már sikk, ami persze nem tesz rosszat az üzletmenetnek. Más kérdés, hogy a Fried család örökségét felvállaló tulajdonosok, Phan Bich Thien és Thuróczy László sokban

különböznek korunk befektetőitől. Ők ugyanis nemcsak a hasznot hajtani keztek Simontornyára, sokkal inkább építkezni, adni is annak a városnak és közösségnek, amely befogadta őket. Nem mellékes, hogy némileg meglepő módon már a szakma is felfigyelt a kastélyszálló példás előmenetelére. Ez azért érdekes, mert a honi turisztikai ágazatban aránylag ritkán pottyannak oda a díjak, ahol azoknak helyük van. A Fried-kastélyt 2010-ben Magyarország legszebb szállodájának nyilvánították. Idén a Magyar Turizmus Zrt. Minőségi-díja is Simontornyára került. Az European Hospitality Quality minősítési rendszerben a 2Q jelzésű kategóriába soroltattak.

Van is itt minden, amit elképzelt a bétérő, sőt talán még több is annál. Olykor

Sokat megélt várát a 13. században emelték

Petőfi kultusza itt is él

Itáliai reneszánsz stílusú, előkelő főúri székhely volt egykor

Fried-kastélyt 2010-ben az ország legszebb szállodájának nyilvánították

zavarba ejtő, máskor vonzó a vietnami és a magyar kultúra összehajlása, főként úgy, hogy a kastélyba több hektáros franciaparkból jutunk, és a kertben találni a Friedeket is kiszolgáló kutat, ugyanakkor delfinet ábrázoló szobrokat, fűszerkertet, borteraszt meg állatsimogatót is. A zavarba ejtő sokszínűség az épületen belül is jellemző, jóllehet, a vendég egy idő után szépen beleszokik a helyes kis túlzásokba. Létezik olyan szoba is, amelyben bambuszpadlón suhan a láb. A Liliom-ház medenceterében remekbe szabott a jacuzzi-részleg, a víz sárkányszájából buzog...

Aki a vendéglőben kipróbálta már a vietnami kosztot, majd akár a magyaros marhapörköltet is, annak a kastély mögötti domboldalt ajánlom pihenőhelynek. Festői vidék, ráadásul innen

a borospince és a pálinkaterem is jól becskerkészhető. Szó sincs arról, hogy a kastélyszállók többségét jellemző vásárolt, újracímkezett itókákkal lenne tele a pince és a padlás. Simontornyán minőségi bor- és pálinkakészítés folyik. Az anyabirtok 3,5 hektáros. A pincészet kiválóságát díjak sokasága tükrözi. Tamási város bora, a Tolnai syrah is a Fried-féle tekintélyes tölgyfa hordókban érik. Kiemelkedő minőségű a helyi cabernet sauvignon és blauburger, a fehérborok szerelmeseinek bátran ajánlható a Viktória cuvée, no meg a chardonnay. Pálinkafronton igazi remekművekkel – meggyes, diós itókéval – várják a vendégsereget. A mai tulajdonosok egyébként nem állnak rokoni kapcsolatban a helyi bőrgyárat alapító Friedekkel, akik évtizedeken át öregbítették a település

jó hírnevét, és Fried Imre jóvoltából a szőlőtermesztésben is élen jártak, ám eltagadhatatlanul méltó követői, letéteményesei a Morvaországból származó tímár család hagyományainak. Néhány

A város életében nagy szerepe volt a Friedeknek

hónap múlva pedig buddhista szentélyt is átadnak a Fried-kastély domboldalán, ezzel is növelve a település tekintélyét, és serkentve a magyar–vietnami kulturális kapcsolatokat.

Alországbíró uradalma

Az elhivatottságot, a településért érzett felelősségtudatot érzékeljük akkor is, amikor a város polgármesterével vagy a simontornyai vár mindentudó idegenvezetőjével találkozunk. Csöszné Kacz Edit 12 éve irányítja a települést. Megélte a

ÍRÓK A HATÁRBAN

A Simontornyával szomszédos Pálfához tartozik Felsőrácegres pusztja, Illyés Gyula szülőföldje, egykori iskolája ma múzeum. E térségről írta a Puszták népe című szociográfiáját. A közeli Alsórácegres pusztán pedig Lázár Ervin nevelkedett. A cselédlakásokból álló település azóta eltűnt. A nagy meseíró később is szívesen időzött Simontornyán, a polgármesterek portájára is be-beszaladt beszélgetni, bort kóstolni.

A jacuzzi-részlegben a víz sárkányszájából buzog

Lilium-ház és borospince is van az egykori Fried-birtokon

poklokot is, hiszen voltak idők, amikor a városka pusztán élhetővé tétele lett a fő feladata, mivel a bőrgyár megszűnése okozta lelki és gazdasági trauma és a környezeti károk egyaránt sújtották a négyezer lelkes várost. Igaz, méltó szövetségesekre leltek a kastély új tulajdonosaiban. Phan Bich Thien és a polgármester olykor összekapaszkodva tesznek sokat a környékért.

Nincsenek hiányában ötleteknek sem. A polgármester meséli: szorgalmazza a Sió hajózhatóvá tételét, a meder kiszélesítését, bár ehhez más települések akaratára, együttműködésére is szükség lenne. Az egykori bőrgyár területeinek

hasznosítása is napirenden van. Megjegyzem, a központban már láthatók az erőfeszítések: a városháza előtt rendezett park fogad, nem messze a Szent István életműve előtt tisztelgő liget is csinos.

A vár régi dicsőséget idéz. Az épületegyüttest a 13. században emelték. Első gazdáját az alországbíró Salamon fia Simonban tisztelték. Első írásbeli említése 1324-ből származik, abban az oklevélben, amellyel I. Károly király Hencz budai várnagynak adományozza Symonthurnyát. Aztán jöttek a Lackfiak, majd a Kanizsaiak. Utóbbiakkal Zsigmond király hadvezére, kincstartó,

temesi ispán és szőrényi bán Ozorai Pipo kötött üzletet 1424-ben, így a sárvári várért és 1500 forintért hozzá vándorolt ez a becses érték. Két évvel később bekövetkezett halála után Budai László budai bíró bővítette az épületet, majd a Garaiak neve tűnik fel a tulajdoni lapon. A család kihalása után visszaszállt a királyra a vár tulajdonjoga, így Mátyás király, majd Beatrix királyné volt a gazdája, mielőtt Gergellaki Buzlay Mózes királyi diplomata, főajtónálló tulajdonába került. A középkori várból ő alakította ki az itáliai reneszánsz stílusát követő, előkelő főúri székhelyet. A fennmaradt építészeti részletek tanúsága szerint az építkezést a budai királyi építkezések mestereivel végeztette 1508-ban, és ezzel az átépítéssel érte el fénykorát a vár. A török időkben a bég palotája, majd Bádeni Lajos őrgróf, birodalmi

tábornagy foglalja vissza, és később a királyi gróf Styrum Lymburg familiának adományozza. Egyúttal azonban a haditanács a Rákóczi-féle szabadságharcra készülve elrendelte a vár megerősítését. Az erődítési munkálatok során teljesen kiforgatták eredeti szépségéből, a reneszánsz lakótoronyból ágyútorony lesz, ablakait lőréskékké alakítják át, kandelóit, loggiáját szétbontották, és a finom faragványokból meszet égettek. 1704-ben mégis kuruc kézre került, és a kiváló hadvezér Vak Bottyán támaszpontjaként szolgált. Több súlyos ostromot is kiállt, Rákóczi szabadságharcának bukása után azonban elvesztette jelentőségét. A Styrum Lymburg grófok kisebb átalkításokkal még a 18. század közepéig laktak, de akkor új kastélyt építettek maguknak a településen, a várat pedig magtárként használták... Az 1930-as években a zirci apátság vette meg, és bérbe adta a Simontornyai Bőrgyárnak. A várból bőrgyári raktár, a mellé épített félnyeregtes toldaléképületekből pedig szükségünk lett.

Feltárultak a múlt értékei

A vár helyreállításával először az Országos Műemléki Felügyelőség és a Tolna Megyei Tanács foglalkozott, 1964-1975 között a középkori és a reneszánsz maradványok felkutatásával, a műemlékvédelem korszerű módszereivel helyreállították. Azóta látogatható és kulturális célokat szolgál. A vár az évszázados feltöltések alól kiszabadítva emelkedik ki az egykori várak helyén kialakított gyepsávból. A lerombolt külső védőfalak maradványai veszik körül, egy rövid szakaszon rekonstruálták eredeti alakjukat a pártázatos gyilokfolyosóval. A vár egykori épületeiből a kaputorony, öregtorony és a lépcsőház tömbje, valamint az egykori palotaszárny helyreállítva áll, a teljesen elpusztult északi szárny maradványai fölé védőépület épült. Az északi

homlokzatból csak az egykori loggia hatalmas konzoljai láthatók. A várudvarra a kaputorony földszinti őrszobáján keresztül jutunk, ennek boltozatát terrakotta vállkonzolok díszítik, kandallóját töredékekből rekonstruálták.

Gergely István a vár lelke. Amiről ő nem tud, azt alighanem még a felkent történészek sem pedzegetik. Az idegenvezető fejből fújja az adatokat, mégsem bágyasztja el hallgatóságát, a száraz adatokat jobbnál jobb történetekkel színesíti. Bizony ritka élmény az ilyesmi! A legtöbb hasonló múzeumban, palotában, vidéki várban az idegenvezető csak letudja a dolgát, ő azonban láthatóan századszor is élvezi a várjárást. Oszlopok, kövek történetébe avat be. A nemesek termében még a zongoráról is úgy mesél félórán át, hogy senki sem piszen és senki sem menekül. Le a kalappal! pedig a Nagyborzsönyi Erdei Kisvasút egyik állomása. ■

HERMELIN ÉS LEVENDULA

A közeli Hőgyészen is zajlik az élet. Június végén immár harmadszorra rendezték meg a Levendulaszüretet a helyi levendulafarmon. Szakmai anekdoták és fesztiválnak is beillik. A város ismert persze az Apponyi-kastélyáról is, azt viszont már kevesebben tudják, miért szerepel a nagyközség címerében a hermelin. Nos, a település nevét az itt lakó hermelin vadászokról kapta, akiket – mivel a prêmes állatot hölgyeményeknek is nevezték – hölgyészeknek (hőgyészeknek) neveztek hajdanán.

